

GİRİŞ

Dünya dengelerinin değişmesi ve uluslararası ilişkilerdeki mevcut farklılaşmalar sonucunda sıcak savaşlar yerini soğuk savaş yöntemlerine bırakmıştır. “Soğuk savaş”, bilindiği gibi, İkinci Dünya Savaşı sonrasında ABD ve SSCB arasında, başta savunma olmak üzere, siyaset, ekonomi ve teknoloji alanlarında gözlemlenen rekabete verilen genel addır. Soğuk savaş dönemi 1945 Yalta Konferansı ile başlayıp, 1990’da Varşova Paktının dağılması ile son bulmuştur. Bu sürecin nedeni, SSCB'nin doğuda güçlenerek komünizmi yaymak istemesi ve bir diğer yandan ABD'nin savaş sonrasında küresel politikada başat konuma geçmek istemesidir. Kısacası uluslararası politikada ABD ve SSCB'nin hegemonya kurma mücadelesidir. Soğuk savaşın bir vazgeçilmez unsuru olarak ortaya çıkan psikolojik savaş, beraberinde, düşük yoğunluktaki çatışmaları (“low intensity conflicts”) gündeme getirmiştir. “Terörizm”, düşük yoğunlukta çatışma stratejisinin önemli bir unsurudur. Bu incelemede, işte bu bağlamda, terör ve terörizm kavramları ele alınacaktır.

TERÖRİZM: TANIM SORUNU

Uluslararası sistemde devletlerin ya da sivil toplum kuruluşlarının teröre karşı bakış açıları değişiklik göstermektedir. Bu sebeple üzerinde kesin olarak hemfikir olunan bir terör tanımı yapılamamaktadır. Bu da beraberinde, bir eylemin neye ya da kime göre terör sayılacağı sorununu ortaya çıkarmıştır. Keza bir örgütün ya da kişinin yapmış olduğu bir eylemden dolayı bir tarafça kahraman, diğer bir tabirle özgürlük savaşçısı, diğer bir tarafça ise o ülke yasalarına göre affedilmez bir suçlu olduğu ikilemi, terörün tanımını güçleştiren temel bir etkidir. “Terör” kavramı Türkçeye Fransızca “terreur” sözcüğünden geçmiştir. Latince, “korkudan titreme” veya “titremeye sebep olma” anlamına gelmektedir. Uygulamada, yanlış olarak, “şiddet eylemi” ve hatta “anarşi” söylemleriyle de karşımıza çıkmaktadır.

İNCE AYIRIM: TERÖR –TERÖRİZM

Terör kavramı, “*Bir devlet veya devlet olmayan aktörün şiddet tekniklerini kullanarak siyasal amaçlarını elde etme ile ilgili faaliyetler*” şeklinde tanımlanabilir.”¹ “Terörizm” ise, “*siyasal amaçlar için örgütlü, sistemli ve sürekli terör içeren bir strateji anlayışıdır.*” Dolayısıyla terörizm denildiğinde terör eylemlerinin sürekli ve sistemli bir biçimde uygulanması anlaşılmaktadır. “*Şiddet, terör ve terörist faaliyetlerin en belirgin unsuru*” olmaktadır.”²

Tarih boyunca terörü kendine göre siyasi bir araç olarak yorumlayan ve uygulayan birçok diktatör olmuştur. Örneğin Lenin’e göre, “*Terörün amacı, [insanlara] dehşet salmak ve onları arzulanan bir davranış biçimine yöneltmektir.*” Hitler’e göre, “*Akla karşı terör ve zordan daha kolay zafer kazanan ikinci bir şey yoktur.*” Kaddafi’ye göre, “*Tek bir Arap’ın 300 Amerikalıyı*

¹ PLANO, Jack C. ve OLTON. Roy, (1988), The International Relations Dictionary, Fourth Edition, Longman, Santa Barbara.

² BAŞEREN, S, (1994-95), “Terörizm: Kavramsal Bir Değerlendirme ve Mücadele”, Avrasya Dosyası, c. 1, no. 4, s. 164-165.

öldürerek Amerika'nın Lübnan'dan kovuluşunu hazırlamasının sunduğu ders şudur: Muntazam ordulara her zaman güvenilmeyebilir ama silahlı bir halk hiçbir zaman yenilmez.”

Terörizmin tanımı konusunda bir çok girişim söz konusu olmuştur. Bunlardan bir tanesi de Birleşmiş Milletler Genel Kurulu kapsamında devam eden ancak henüz sonuçlanmamış bulunan, terörizmin kapsamlı tanımına ilişkin sözleşme taslağıdır. Birleşmiş Milletler Genel Kurulunca terörizm, “...dünyamızı tehdit eden ve mutlaka mücadele edilmesi gereken küresel bir sorun olarak nitelendirilmektedir. BM, bu bağlamda, yıllardır üye devletlerinin bu belayı ortadan kaldırmalarına yardım etmek amacıyla somut adımlar atmaya çalışıyor. Birleşmiş Milletler Küresel Terörle Mücadele Stratejisi (2006), atılan bu adımları somut bir eylem planı haline getirerek daha da güçlendirmiş ve geliştirmiş bulunuyor. Birleşmiş Milletler’in terörizmle mücadele çabaları, 2006 yılında üye devletlerce kabul edilen bu küresel strateji çerçevesinde yönetiliyor.”³

TÜRK CEZA HUKUKUNDA DURUM

3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununa göre, “*Terör; baskı, cebir ve şiddet, korkutma, yıldırma, sindirme veya tehdit yöntemlerinden biriyle Anayasada belirtilen Cumhuriyetin niteliklerini, siyasi, hukuki, sosyal, laik, ekonomik düzenini değiştirmek, devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü bozmak, Türk Devletinin ve Cumhuriyetinin varlığını tehlikeye düşürmek, devlet otoritesini zaafa uğratmak ve yıkmak veya ele geçirmek, temel hak ve hürriyetleri yok etmek, devletin iç ve dış güvenliğini, kamu düzenini veya genel sağlığı bozmak amacıyla bir örgüte mensup kişi veya kişiler tarafından girişilecek her türlü eylemlerdir.*”

Kanuna göre “*örgüt*”, iki veya daha fazla kimsenin aynı amaç etrafında birleşmesiyle, teşekkül, cemiyet, silahlı cemiyet, çete veya silahlı çeteyi kapsamaktadır. Buradaki tanım çok geniş kapsamlı bulunmakta ve eleştirilmektedir.⁴

TERÖRÜN AMACI

Genellikle terör örgütlerinin öncelikli amacı propaganda yaparak davalarının varlığını gündeme taşımaktır. Nihai amaç ise –en kötü senaryo bağlamında- terör eylemlerini kitle hareketine dönüştürerek, devlete karşı bir isyan oluşturmaktır.⁵ Dolaylı askeri saldırının bir aracı olarak da kullanılabilen terör örgütleri, daha çok demokratik ve / veya ekonomik açıdan fazlaca gelişmemiş ülkelerde ortaya çıkmakta, bu ülkelerdeki siyasi, ekonomik ve toplumsal istikrarı bozarak halkın devlete olan güvenini sarsmaya çalışmaktadır. Bu süreçte, ekonomik kalkınmaya harcanacak olan mali kaynağın güvenlik ve terörle mücadeleye harcanması, devletin güvenliğe yönelik harcamalarının artması, ulusal kaynakların ortak çıkarlara yönelik kullanımını engelleyebilmektedir.

³ BİRLEŞMİŞ MİLLETLER’İN TERÖRLE MÜCADELESİ TERÖRLE MÜCADELE EYLEM PLANI/ BM Enformasyon Merkezi/ ANKARA <http://www.unicankara.org.tr/tr/birlesmis-milletlerin-terorle-mucadelesi-terorle-mucadele-eylem-planı/>

⁴ Türk Ceza Kanunu, Türkiye Büyük Millet Meclisi, Tarih: 26 Eylül 2004

⁵ Terörün Amaçları/Terör Örgütleri.com/<http://www.terororgutleri.com/terorun-amaclari/>

TERÖR ÖRGÜTLERİNİN TEMEL HEDEFLERİ

Terör örgütlerinin temel hedefleri, kendi siyasi-sosyo-kültürel amaçları çerçevesinde toplumun sosyal ve kültürel farklılıklarını inanç veya etnik yapı üzerinden etkilemeye çalışarak hükümet politikalarını değiştirmek veya etkilemektir. Siyasal yönden bir başka amaç, hedef alınan ülkenin iktidarını ele geçirmek veya yeni bir rejim kurmak olabilir.

Terör örgütlerinin temel hedefleri şu şekilde sıralanabilir:

“1. Çoğunluğun tercihine dayanan otoriteleri etkisiz bırakmak, azınlık otoritesini zorla onun yerine geçirmek.

2. Yerleşik yasal sisteme göre yargılanıp, tutuklanmış kişilerin serbest bırakılmasını isteyerek, yasal sistemi çözmek, etkisizleştirmek.

3. Demokratik yönetim ve kurumları hiçe sayarak, kaba kuvveti toplum hayatında geçerli kılarak, kamu düzenini ve güvenliğini bozmak.

4. İnsan sevgisinden, demokratik uygulamalardan ve toplumsal uzlaşmadan soyutlanmış bir düzeni geçerli kılarak, zorbalığa ve kaba güce dayalı bir devlet ve toplum düzeni oluşturmak. Küresel amaç güden terör örgütleri, bunu uluslararası düzene de hâkim kılmak istemektedirler.”⁶

TERÖR: SEBEPLER

Terörün ortaya çıkmasında birçok etken sıralanabilir. Bunlardan bazıları şöyle sıralanabilir:

1. Ekonomik şartlar: Ekonomik olarak geçim sıkıntısı içerisinde bulunan insan topluluklarının mevcut yapısını incelediğimizde terör örgütlerinin faaliyet ve eylemlerini toplumda daha çok bu kesim insanların desteklediği söylenebilir. Ekonomik bağlamda, gelir dağılımının adil olmadığı ülkelerde insanların terör örgütleri tarafından inandırılma - kandırılma riskinin diğer bireylere oranla daha fazla olduğu gözle çarpmaktadır.

Terörün sadece dine ya da ideolojik inanca bağlanması oldukça yanlıştır. Teknoloji ve ekonomi alanlarındaki gelişmeler toplumun yapısında birçok olumlu sonuçlar doğurmakla birlikte diğer bir yandan da toplumun bazı kesimleri arasında uyumsuzluğa, ekonomik eşitsizliğe neden olabilmektedir. “Öyle ki, teknolojinin ilerlemesine paralel olarak, işgücünün yerini makine alabilir ve daha verimli yöntemlere geçilebilir. Özellikle azgelişmiş ülkelerde sermaye birikimi arttıkça, bu birikimin getirdiği yeni üretim tekniklerinin eski üretim tekniklerinden daha çok sermaye-yoğun olduğu uygulamada görülmektedir. Öte yandan yeni üretim tekniklerinde belli bir sermaye miktarı eskisinden daha az işgücü kullanımını gerektirdiğinden, işsizliği daha da artırabilmektedir. Yani, teknolojik ilerleme eskiden iş sahibi olan ya da öyle görünen kişilerin

⁶ Doğu Ergil, “Uluslararası Terörizm”, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi, Ankara, s:143.

birer açık işsiz haline gelmesine neden olmaktadır. Bu durum, tüm ülkelerde görülmekle birlikte, az gelişmiş ülkelerde söz konusu durum daha yoğun yaşanmaktadır.”⁷

2. Diğer eşitsizlikler: Eşitsizlik – ayrımcılık, pek çok ülkenin en başta gelen sorunları arasındadır. “Dünya nüfusuna baktığımızda, bu nüfusun yüzde 1’lik bir kısmının, dünya ekonomisinin yarısını yönettiğini görmekteyiz. Bunun sonucunda dünya üzerinde belli bir kısım azınlığın ekonomik olarak yükseldiğini geriye kalan büyük bir çoğunluğun ise ekonomik olarak güçlüklerle maruz kaldığını görmekteyiz.”⁸

3. Öğretim ve eğitim sisteminin geriliği: Öğretim ve eğitim, insanların toplum içerisinde nasıl davranması gerektiği hakkında bilgi sahibi olmasını kolaylaştıran ve ona bu yönde yardımcı olmaya çalışılan bir süreçtir. İnsan bilincinin gelişmesine de katkı sağlayan bu süreç, insanın pratik olarak düşünmesini sağlamakta ve bununla beraber neyin kendisine en fazla fayda sağlayacağı hakkında akıl yürütebilmesini kolaylaştırmaktadır. İşte bu yüzden, terör örgütlerinin örgüte militan kazanırken izlediği yollardan biri de eğitim sisteminin önünü tıkamak ve toplumu eğitimsiz bırakmaktır. Ana amaç insanların düşünme yeteneğini önlemektir. Eğitimsiz bir toplumun kandırılması, diğer toplumlara oranla daha kolaydır.

4. Kötü yönetimler: “İktidar” kavramı, yönetme gücüne sahip kişi ya da kişiler anlamına gelmektedir. Her ülkede, iyi ya da kötü, bir yönetim düzeni bulunmaktadır. Ancak bazen bu yönetim düzenleri toplumun tamamına bekledikleri faydayı sağlayamamaktadır. Toplumdaki tüm insanları memnun etmenin giderek zorlaştığı bir dönemde, iktidarların da halkın istek ve ihtiyaçlarına cevap verememesiyle ülke içerisinde yer yer iç güvenlik sorunları çıkabilmektedir. Bu durum, mevcut yönetimlerin gücünü ve konumunu zayıflatmakla birlikte, terör örgütleri için de uygun bir durum sağlamaktadır.

TERÖRÜN FİNANSAL KAYNAKLARI

Terör örgütleri finansal kaynaklarını genellikle yasa dışı yollardan veya yabancı ülkelerden – servislerden sağlamaktadırlar. Bu örgütler ayrıca çeşitli yasal veya yasal olmayan yollardan çeşitli ticari faaliyette bulunmaktadırlar. Bunlardan bir kısmı şöyle belirtilebilir:

1) Uyuşturucu Kaçakçılığı: Terör örgütlerinin ana mali kaynakları arasında ilk sırayı genellikle uyuşturucu kaçakçılığı almaktadır. Uyuşturucu kaçakçılığı, dünya üzerinde en büyük pazarlardan birini kapsayan yasa dışı bir faaliyettir. “Getirisi çok yüksek, nakliyesi kolay, alıcısı bol, talep elastikiyeti sert, tedavüldeki değerli para karşılığı takası mümkün, üretimi zahmetsiz, pazarlama ağı kolay bir mal olan uyuşturucu terör örgütleri için önemli bir gelir kaynağıdır.”⁹

⁷ BOZDAĞLIOĞLU, E. Yasemin Uyar (2008). “Türkiye’de İşsizliğin Özellikleri ve İşsizlikle Mücadele Politikaları”, Sosyal Bilimler Dergisi, S.20, s.48-49.

⁸ Dünya Gazetesi/ <http://www.dunya.com/dunya/global-ekonomi/62-kisi-dunyanin-yarisindan-zengin-287649h.htm>

⁹ T.C Maliye Bakanlığı MALİ SUÇLARI ARAŞTIRMA KURULU/Terörün Finansal Kaynakları <http://www.masak.gov.tr/tr/content/terorun-finans-kaynaklari/72>

2) İnsan Ticareti / Kaçakçılığı: Türk Ceza Kanunu'nun 79'ncü maddesine göre, “doğrudan doğruya veya dolaylı olarak maddi menfaat elde etmek maksadıyla, yasal olmayan yollardan bir yabancının ülkeye sokulmasına veya ülkede kalmasına imkân sağlanması ile birlikte Türk vatandaşlarının ya da yabancıların yurt dışına çıkmasına imkân sağlanması” şekillerinde gerçekleşen bir suçtur.”¹⁰ Para karşılığında serbest bırakılmak üzere kaçırılan şahıslar için istenilen fidye de finansal kaynağın bir diğeri türüdür.

4) Haraç: Gerek şahıslardan gerekse kurumlardan, gönüllü, zorla veya tehditle alınan paralardır.

5) Dış mali destek: Yabancı ülke, kurum ve kuruluşlarından sağlanan parasal destektir.

6) Silah Kaçakçılığı: Silah kaçakçılığı bir ülkeden başka bir ülkeye silah, mermi ya da patlayıcı maddelerin satılması ve / veya taşınması eylemleridir. Milli ve milletlerarası güvenliği yakından ilgilendiren bu konu, sıkı koşullara ve denetime tabidir. Ülke devletinin geniş izin, takdir ve denetim yetkileri vardır.

Dünya genelinde, silah ihracatında önemli bir artış söz konusu olmuştur. Nitekim “Stockholm Uluslararası Barış Araştırmaları Enstitüsü'nün (SIPRI) uluslararası silah ticareti raporunda Türkiye'nin küresel silah ithalatı sıralamasında altıncı sırada yer aldığını görmekteyiz. Son beş yıl içinde Orta Doğu'da, Türkiye ile İran arasındaki bölgede ağır silah satışı yüzde 61 oranında arttı.”¹¹ Bunun sebebi olarak da Suriye'de başlayan iç savaş ve buraya komşu ülkelerdeki iç karışıklıklar ve çatışmalar gösterilmektedir. En kârlı işlerden biri olan silah ticareti, yasa dışı bağlamda, terör örgütlerinin de ilgi alanındadır ve silah kaçakçılığı önemli gelir kaynakları arasındadır.

TERÖRİZM: SINIFLANDIRILMASI

1. Ulusal Terör (Ülke İçi Terör):

“Devletin ülkesi içinde meydana gelen, dış kaynaklı hiçbir terör örgütü ile işbirliği içinde bulunmadan gerçekleştirilen ve başka bir devletin veya şahsın menfaatini veya zararını hedef almayan eylemlerdir. Devletin hukuki düzenini hedef almaktadır.”¹²

¹⁰ Türk Ceza Kanunu'nun 79'ncü maddesi/ <https://www.tbmm.gov.tr/kanunlar/k5237.html>

¹¹ BBC TÜRKÇE HABER / http://www.bbc.com/turkce/haberler/2016/02/160222_sipri_rapor

¹² Ahmet Hamdi Topal, Uluslararası Hukukta Devlet Destekli Terörizme Karşı Kuvvet Kullanma Yetkisi, TC Ankara Üniversitesi, SBE, Doktora Tezi, Ankara, 2004, s: 45

2. Devlet Terörü:

“Bir devletin kendi ülke sınırları içinde kendi vatandaşlarına karşı uyguladığı sistematik şiddet eylemleridir ve aynı zamanda devlet aktörleri tarafından İnsan Hakları Hukuku ihlali içinde gerçekleştirilen kapsamlı, yaygın, sistematik şiddet kullanımınıdır.”¹³

Devlet terörüne örnek olarak dört türlü devlet desteğinden bahsedilmektedir. Bunlar:

a. “Devlet Girişimi: Bir devlet, geleneksel savaş yöntemleriyle elde edemeyeceği stratejik avantajları sağlamak amacıyla uluslararası terörizmi bir mücadele aracı olarak doğrudan kullanabilir. Bunu, resmi kurumları ve personeli ile yaparsa, girişimine ‘Devlet Terörizmi’ adı verilir. Bu tür terörizm, savaşın başka yöntemlerle sürdürülmesi olarak tanımlanabilir.

b. Devlet Desteği: Bir devlet, doğrudan veya resmen terörist girişimlerde bulunmaktan kaçınabilir. Ancak, amaçlarını sağlamak için terörist örgütlere para, eğitim, silah, patlayıcı, kritik malzeme, istihbari bilgi, saklanma yeri, iletişim olanağı, seyahat belgeleri (pasaport) veya diğer türde lojistik destekler verebilir.

c. Devlet Hoşgörüsü: Eğer devletler, topraklarında terörist örgütler olduğunu bilirler, onları desteklememelerine karşın bu örgütleri dağıtmak için harekete geçmezlerse, hoşgöründen söz edilebilir. Ev sahibi devletin hoşgörüsünden yararlanan terörist örgütlerin, kendilerine yetecek kaynakları olabileceği gibi, bir başka devletin desteğinden de yararlanabilirler. Ev sahibi devlet ile aralarında oluşan yazılı olmayan bir anlaşma gereği, eylemlerini yuvalandıkları ülkede değil, başka -hedef- ülkelerde gerçekleştirirler.

d. Devlet Zaafı: Bu örnekte, devlet, sınırları içindeki uluslararası teröristlere gözlerini yummak istemez ama ya kolluk ve askeri güçlerinin yetersizliğinden ya da teknolojik geriliğinden ötürü onlarla etkin biçimde mücadele edemez, ancak, sorumluluğu sürer. Bu durumda, zaaf halindeki devlet, daha güçlü bir devleti yardımına çağırabilir. 1977’de Mogadişu’da meydana gelen uçak kaçırma eyleminde Somali Hükümeti, Batı Alman Hükümetinden yardım istemişti.”¹⁴

Bir başka kaynakta ise devlet terörü, “*siyasal otoritenin mevcut devlet politikası ve yönetim modelinin takip ettiği esasları, bu maksatla alınan kararları, kendi kamuoyuna, baskı yolu ile benimsetmek, bu kararlara karşı gelen toplum kesimlerini de zorla bastırabilmek için, ‘terörizmin’ bir maşa olarak kullanılması*” şeklinde tanımlanarak, devlet destekli terörizm şu şekilde beş ayrı gruba tabi tutulmaktadır:

- Doğrudan Destek,
- Dolaylı Destek,

¹³ Ahmet Hamdi Topal, agm, s: 68

¹⁴ Doğu Ergil, “Uluslararası Terörizm”, <http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/42/457/5195.pdf>

- Düşmana Destek, (Önceden düşman ilan edilmiş olan devlete aynı amaçlar ve çıkarlar doğrultusunda destek olmak.)
- Pasif Destek,
- Ev Sahibi Ülke Desteği.¹⁵

3. Etnik Terör:

“Etnik terör, genellikle, bir etnik gruba mensup kişilerin terör örgütlerinde ya da eylemlerinde çoğunlukla yer aldıkları terör türüdür. Etnik nitelikli terör eylemlerine “milliyetçi” terör de denmektedir. Fakat etniklik ile milliyetçilik aynı anlama gelen iki kavram değildir. Etnik kökene dayanan terör eylemleri daha çok kendini hak talebi ya da talebi elde etmek için silahlı mücadeleden başka yol ve yöntem kalmadığına inanan ya da öyle olduğu kabul edilen bir durumda kendini göstermektedir. Etnik nitelikli terör içerisinde, alt grup olarak, ırkçılığın, inancın, gelenek ve göreneklerin dayanak oluşturduğu terör eylemlerine rastlanmaktadır. Bu açıdan bakıldığında, etniklik geniş bir alanı kapsayan bir kavramdır. Son olarak şunu ifade edebiliriz ki, etniklik terör olarak kendini egemen gücün baskısı altında görürse gösterir. Buna ek olarak neyin etnik olduğunun da bilinmesi ve her farklı etnik yapıdaki eylemlerin terör olarak nitelendirilmemesi ülke bütünlüğü açısından zaruridir.”¹⁶

4. Dinsel Terör:

Dini temelli olarak insanların belli bir coğrafyada hâkimiyetlerini kurmak ya da genişletmek adına yapmış oldukları silahlı mücadelelerdir. Dinsel terörde kişiler herhangi bir cemaat ya da dini bir topluluğa mensup kişilerden oluşmaktadır. “Din” ve “terör” kavramlarının bir arada telaffuz edilmesi ve gerçekten yapılan eylemlerin niteliği “dinin terörü beslediği” şeklindeki kanaatleri güçlendirse de, bunun “beslemek” ya da “desteklemekten” çok “dinin bir siyaset aracı olarak kullanılması” şeklinde anlaşılması daha doğru olacaktır. Kısaca dinî motifli terörün, dinin terörü desteklemesi veya beslemesinden ziyade, bir dine mensup kişi veya grupların yaptıkları zulme meşruiyet kazandırmak için dini kullanmalarının bir sonucu olarak ortaya çıktığı söylenebilir. Çünkü genel kabul gören görüş, dinlerin toplumda terör ortamının oluşmasına destek vermekten ziyade birleştiricilik rolü oynadığı görüşüdür. Bunun yanı sıra “din ve onun oluşturduğu kurumlar, insanları birleştirme rolü oynamalarına rağmen bazen ve daha keskin olarak ayrıştırıcı, çatıştırıcı bir işlevle de karşımıza çıkabilmektedir. Bu ayrıştırıcı yön, hayatın her yanında kendini hissettirebilir. Ekonomik açıdan, örneğin aynı dine inananların alacakları eşyada dindaşı olan satıcıyı tercih ettiği gözlenmektedir. Komşuluk, arkadaşlık vb. sosyal ilişkilerde de insanların mensup oldukları din ya da dini cemaat belirleyici olmakta,

¹⁵ Mesut Hakkı Çaşın “Uluslararası Terörizm” Nobel Yayınları s: 554

¹⁶ Sertaç Hami BAŞEREN: “ Terörizmin Ulaştığı Boyutlar, Bu Durumun Türkiye’nin Güvenliğine Etkileri ve Alınabilecek Tedbirler” ,s:12-15; Bekir ÇINAR Devlet Güvenliği, İstihbarat Ve Terör .(Ankara:Sam Yayınları,1997),s:245

ötekine karşı bir cephe oluşturmaktadır. İçerisinde birden fazla dinin yaşandığı toplumlarda her bir din, kendi mensupları arasında önemli bir kaynaşma aracı olurken, diğer dine, mezhebe ya da dini cemaate mensuplara karşı bir cepheleşmeyi de beraberinde getirmektedir.” Dolayısıyla “dinî terör” yerine “dinî motifli terör” demek daha doğru olacaktır. Bu kavramı da “dinin motive ettiği” (religiously motivated) anlamında değil, “dinî görünümlü” (religiously appeared) terör anlamında kullanmaktayız. Belki iki anlamı da içermesi amacıyla “dinden beslenmiş gibi görünen terör” şeklinde de kavramlaştırılabilir.”¹⁷ Oluşumun ana amacı insanlar arasındaki ilişkileri ötekileştirerek bir “biz ve bizden olmayanlar” şeklinde ayırmaktır. Yapmış oldukları tüm eylemlerin doğruluğunu kökten kabul etmiş olan bu terör örgütleri başkalarının yapmış oldukları eylemleri ise sapkınlık olarak nitelendirmektedirler. Kendilerine daha çok gelişmiş ülkeleri hedef olarak alan bu örgütler farklı inanç ve yaşayış tarzlarını kesinlikle reddetmekte ve bu yönde her türlü terör eylemlerini çekinmeden gerçekleştirmektedir. Bu durum batılı devletler tarafından dinî gruplara karşı bir ön yargının oluşmasına sebep olmuş bir durumdadır. Bu konuya en güzel örneği ise 11 Eylül 2001 saldırıları sonrasında, ABD ve diğer Batılı güçlerin bu gruplara karşı almış oldukları önlemler oluşturmaktadır. Ancak böyle bir tutumun tüm dini gruplara karşı sergilenmesi doğru değildir.

5. Siber Terör:

Gelişmekte olan teknoloji ile birlikte yeni terör yöntemlerinin - eylemlerinin de buna paralel olarak gelişmekte olduğunu söylemek mümkündür. Terör örgütleri saha çalışmalarından ziyade artık kendi kabuğu içerisinde öncelerine göre bir hayli değişik yöntemlere başvurarak eylemlerini sürdürmeye devam etmektedir. Maddi ve insani güç yönünden daha az masraflı olan bu eylemlere genel olarak siber terör adı verilmektedir.

“Siber terörizm, siyasi ve sosyal mercilere ve kişilere gözdağı vermek, baskı oluşturmak amacıyla resmi birimlerin bilgisayarlarına, network sistemlerine, bilgi ve veri tabanlarına yapılan yasadışı tehdit ve zarar verici saldırılardır. Daha da ötesi, bir saldırının siber terörizm olarak tanımlanması için bireye ya da mala karşı şiddet içermesi gerekmektedir. En azından “korku yaratacak kadar hasara” yol açmalıdır. Siber terör ölümcül olan ya da fiziki hasara yol açan, şiddetli ekonomik kayba neden olan saldırılar olarak örneklenebilir.”¹⁸

SONUÇ

Milli ve milletlerarası güvenlik bağlamında terör – terörizm önemli bir sorundur. Terör örgütlerinin en belirgin özelliği şiddettir. Terör örgütleri şiddet yoluyla halk arasında korku ve endişe yayarak hükümetlerin politikalarını etkilemeye çalışırlar. Genel olarak terörist gruplar dünyanın hemen her tarafında farklı amaç ve istekleri doğrultusunda faaliyetlerini sürdürmektedirler.

¹⁷ “DİNİ MOTİFLİ TERÖR” KAVRAMI AYDIN, Ahmet Hamdi-TÜRKOĞLU, Mehmet Emin/ TÜRKİYE s: 164

¹⁸ SİBER TERÖRİZM/ TASAM Genel Müdürü Atilla SANDIKLI ve Uzman Yardımcısı Gökhan YİVCİGER / http://www.tasam.org/files/pdf/raporlar/siber_teror__639c0ad9-f639-4c64-9220-3bbc07f81993.pdf

Devletlerin kalkınabilmesi ve terörizm tehdidini ortadan kaldıracakları için; öncelikli olarak terör örgütlerinin insani kaynağını oluşturan gençlerimizi korumak adına ülkedeki eğitim ve eğitim sisteminin iyileştirilmesiyle toplumdaki bilincin artırılması gerekmektedir. Bununla birlikte ülkedeki eşitsizliğin minimize edilmesi yolunda çeşitli önlemler alınmalıdır. Biliyoruz ki terör örgütleri propagandalarında genellikle eşitsizliği ön plana çıkartarak buradan kendilerine göre bir malzeme çıkarmayı amaçlamaktadır.

Eşitsizliğin önlenmesi ise ekonomik istihdamın sağlanmasına bağlıdır. Ekonomik olarak istihdam devletin sanayi yatırımlarının artırılması ve buna bağlı olarak yeni iş sahalarının açılmasıyla mümkün olacaktır. Bu da beraberinde toplumun gelir seviyesini yükseltecek ve yaşam şartlarını artıracaktır.

Devletlerin ekonomik olarak gelişmesi yabancı sermayenin ülkeye girişi ile sağlanabilir. Yabancı yatırımcı öncelikli olarak yatırım yapmak istediği ülkenin güvenli olup olmamasına bakar. Bu nedenle devlet ülkesinin güvenli ve huzurlu olduğu hissini yatırımcılara hissettirebilmesi gerekmektedir.

Bunu yaparken de birçok iletişim ve sosyal medya olanağından faydalanılabilir. Tüm bunların yanı sıra devletler terör örgütlerinin açık propaganda malzemesi olabilecek siyasi, sosyal ve hukuksal konular başta olmak üzere mevcut durumlarını iyileştirmelidirler. Bununla beraber insan hakları, demokrasi gibi milletlerarası kabul görmüş değerlere daha yakın düzenlemeler yapılmalıdır. İşte tüm bunların sağlanması terör örgütlerinin işini zora sokacak ve hayat sahalarını daraltacak, faaliyetlerini sonlandırmalarına neden olacaktır.

KAYNAKÇA

MAKALELER

PLANO, Jack C. ve OLTON. Roy, (1988), The International Relations Dictionary, Fourth Edition, Longman, Santa Barbara.

BAŞEREN, S, (1994-95), “Terörizm: Kavramsal Bir Değerlendirme ve Mücadele”, Avrasya Dosyası, c. 1, no. 4, s. 164-165.

Türk Ceza Kanunu, Türkiye Büyük Millet Meclisi, Tarih: 26 Eylül 2004

Doğu Ergil, “Uluslararası Terörizm”, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi, Ankara, s:143

BOZDAĞLIOĞLU, E. Yasemin Uyar (2008). “Türkiye’de İşsizliğin Özellikleri ve İşsizlikle Mücadele Politikaları”, Sosyal Bilimler Dergisi, S.20, s.48-49.

Ahmet Hamdi Topal, Uluslararası Hukukta Devlet Destekli Terörizme Karşı Kuvvet kullanma Yetkisi, TC Ankara Üniversitesi, SBE, Doktora Tezi, Ankara, 2004,s: 45

Ahmet Hamdi Topal, agm, s: 68

Mesut Hakkı Çaşın “Uluslararası Terörizm” Nobel Yayınları s: 554

Sertaç Hami BAŞEREN: “ Terörizmin Ulaştığı Boyutlar, Bu Durumun Türkiye’nin Güvenliğine Etkileri ve Alınabilecek Tedbirler” ,s:12-15; Bekir ÇINAR Devlet Güvenliği, İstihbarat Ve Terör .(Ankara:Sam Yayınları,1997),s:245

“DİNÎ MOTİFLİ TERÖR” KAVRAMI AYDIN, Ahmet Hamdi-TÜRKOĞLU, Mehmet Emin/ TÜRKİYE s: 164

INTERNET

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER’İN TERÖRLE MÜCADELESİ TERÖRLE MÜCADELE EYLEM PLANI/ BM Enformasyon Merkezi/ ANKARA <http://www.unicankara.org.tr/tr/birlesmis-milletlerin-terorle-mucadelesi-terorle-mucadele-eylem-plan/>

Terörün Amaçları/ Terör Örgütleri.com /<http://www.terororgutleri.com/terorun-amaclari/>

Dünya Gazetesi/ <http://www.dunya.com/dunya/global-ekonomi/62-kisi-dunyanin-yarisindan-zengin-287649h.htm>

T.C Maliye Bakanlığı MALİ SUÇLARI ARAŞTIRMA KURULU/Terörün Finansal Kaynakları /<http://www.masak.gov.tr/tr/content/terorun-finans-kaynaklari/72>

Türk Ceza Kanunu'nun 79'ncü maddesi/ <https://www.tbmm.gov.tr/kanunlar/k5237.html>

BBC TÜRKÇE HABER / http://www.bbc.com/turkce/haberler/2016/02/160222_sipri_rapor

Doğu Ergil, “Uluslararası Terörizm”, <http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/42/457/5195.pdf>

SİBER TERÖRİZM/ TASAM Genel Müdürü Atilla SANDIKLI ve Uzman Yardımcısı Gökhan YİVCİGER / http://www.tasam.org/files/pdf/raporlar/siber_teror__639c0ad9-f639-4c64-9220-3bbc07f81993.pdf